

ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์

THE PROBLEM SOLVING ABILITY OF YOUNG CHILDREN ENGAGING IN LISTENNING TO THE STORY WITH CRAFT ACTIVITY

ผู้วิจัย

ญาณิ์ ช่อสูงเนิน¹

Yanee Chosungnoen

Yanee_new@hotmail.com

กรรมการควบคุม

ดร. ราชนีย์ บุญธิมา²ดร. พัฒนาศ์ ชัชพงศ์³

Advisor Committee

Dr. Rachan Boomthima

Dr. Patana Chutpong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือวันจันทร์ พุธ ศุกร์ วันละประมาณ 45 นาที ได้รับทั้งสิ้น 24 ครั้งในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 10.00 –10.45 น. ของทุกวัน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ และแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .90 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย

เชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ t-test for dependent-samples

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดีมากหลังจากการทดลอง และการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ โดยรวมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การแก้ปัญหา ศิลปะประดิษฐ์

ABSTRACT

The objectives of this study were to study and compare problem solving ability of young children before and after engaging in listening to the story with craft activity. Subjects were 24 boys and girls, 5-6 years old, who were in Kindergarten 3 in second semester academic year 2013 at Satit Chandrasem

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

University Laboratory school which selected by purposive sampling. The experiment was last for 8 consecutive weeks 3 times per week, 45 minutes per day. Research tools were ; 1) Lesson Plan for Craft Activity with Listening to the Story and 2) The Problem Solving Ability Test for Young Children developed by researcher had reliability .90. It was One-Group Pretest-Posttest Design. The data were analyzed by t-test for Dependent Samples.

The results shown that ; 1) The level of problem solving ability of young children at fare level before engaging in listening to the story with craft activity moved to excellent level after. 2) Problem solving ability of young children after engaging in listening to the story with craft activity significantly higher than before at .05 level.

Keywords : Problem Solving Craft Activity

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่โลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการบุคคลที่รอบรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความสามารถอย่างสร้างสรรค์ในวงกว้าง (วิจารณ์ พานิช. 2555 : 11) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กล่าวถึงภาวะที่จะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะการที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ และได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความรู้และทักษะ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2554 : 2-8) สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาพัฒนาผู้เรียน เน้นทักษะกระบวนการคิด การ

จัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนั้นการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยแห่งช่วงพลังแห่งความเติบโตของงานสำหรับชีวิตและเป็นช่วงขั้นสำคัญที่สุดของการพัฒนาร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา (ธีรภรณ์ ภักดี. 2550 : 3). และกระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาในวัยเด็กโดยกำหนดให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ข้อ 10 ที่ว่าเด็กปฐมวัยต้องมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ. 2546 : 9) การแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการคิดที่เพราะการดำรงชีวิตต้องเผชิญกับปัญหา และใช้ความคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหามีใช้เพียงรู้จักคิดและใช้สมอง หรือมุ่งพัฒนาสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องพัฒนาทั้งเจตคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคม (ทีศนา แชมมณี. 2544 : 103-104) นอกจากนี้ดิวอี้ (Dewey) ได้กล่าวถึงเป้าหมายแรกของการศึกษาว่าให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ และการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคควรเริ่มฝึกฝนตั้งแต่ปฐมวัย เพราะประสบการณ์และการเรียนรู้ที่เด็กได้รับหรือสะสมในช่วงนี้จะมามีอิทธิพลต่อพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป

ความสามารถในการแก้ปัญหามีความสำคัญที่ควรพัฒนาตั้งแต่เด็ก แต่ในสภาพจริงเด็กไทยประสบปัญหาในการแก้ปัญหาเนื่องจากระบบและบริบทสังคมไม่เอื้อให้คิด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2550 : 34) จากการศึกษาปัญหาที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดของเด็กไทยของคันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2545 : 75) พบว่าการเรียนรู้ของเด็กจะคอยทำตามคำสั่งของครูหรือลอกเลียนแบบเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้เด็กไม่สามารถคิดได้ด้วยตนเอง ทำให้ขาดความสามารถในการคิด และจากรายงานการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2551 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2552 : 68-92) พบว่าเด็กที่สำเร็จการศึกษามีพัฒนาการด้าน

สติปัญญาต่ำกว่าด้านอื่น พิจารณารายด้านพบว่าด้านที่เด็กมีความสามารถต่ำที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัยจึงเป็นสิ่งที่ครูควรหาวิธีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญต่ออนาคต บุคคลที่สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาเด็กปฐมวัยนั้นมีวิธีการแก้ปัญหาที่จำกัด เด็กจะเริ่มแก้ปัญหาด้วยการลองผิดลองถูกและใช้การสังเกตเพื่อจดจำวิธีแก้ปัญหานั้น เด็กไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบเพราะเด็กมีข้อมูลความรู้น้อย มีวุฒิภาวะไม่มากพอที่จะแก้ปัญหา ครูมีส่วนช่วยเด็กได้มากในแง่ของการสนับสนุนและจัดกระบวนการสอนเพื่อฝึกให้เด็กคิด (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 40) ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์ กิจกรรมที่หลากหลายในการกระตุ้นให้เด็กคิดและแก้ปัญหาและได้พัฒนาทักษะพื้นฐานทุกด้าน โดยครูเป็นผู้เตรียมเนื้อหาประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสรับรู้สิ่งแวดล้อมและสิ่งสมประสบการณ์อยู่เสมอเป็นพื้นฐานของการคิดที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นครูต้องมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่ต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ จิตวิทยา ตลอดจนการเลือกสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมศิลปะที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้แก่เด็กได้ เพราะกระบวนการทำงานศิลปะประดิษฐ์นั้นเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นประสบการณ์ บูรณาการความคิดและจินตนาการเข้าด้วยกัน เป็นการช่วยพัฒนาด้านสติปัญญาโดยตรง ประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ศิลปะนั้นเด็กจะต้องคิด สำรวจตรวจสอบ สร้างสรรค์ออกแบบให้สัมพันธ์กับวัสดุเป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการกระทำจริง และมีประสบการณ์ตรงให้เด็กเรียนรู้ เด็กได้เล่นสำรวจ ทดลอง มีโอกาสเลือกตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 36-37) กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จะช่วยส่งเสริมให้สามารถฝึกทักษะการใช้สื่อ

และความคิด เพราะงานศิลปะประดิษฐ์ไม่ได้มุ่งเน้นให้เด็กแสดงออกทางศิลปะเพียงอย่างเดียวแต่จะเน้นให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานที่มีกระบวนการหรือมีขั้นตอนและตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาด้วย (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. 2532 : 15) กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ส่งเสริมให้สามารถดัดแปลงและประดิษฐ์สร้างสรรค์ การสร้างสรรค์เป็นการรู้จักดัดแปลง ตกแต่งหรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ซึ่งย่อมมีผลต่อเนื่องไปสู่ความรู้สึกรู้สึกคิดและแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ทั้งในแง่รูปร่าง รูปทรง สี วิธีการและเนื้อหา การสร้างสรรค์ในแต่ละกิจกรรมต้องใช้การคิดหลายด้านทั้งคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติ ปริมาณและคุณภาพนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาที่แน่นอน (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539 : 143-144, 146)

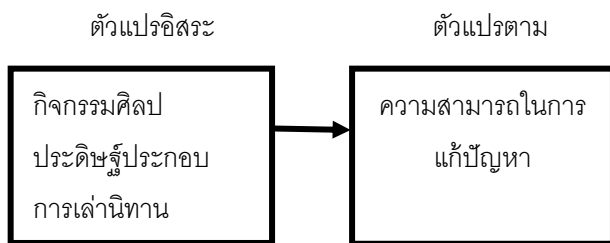
นิทานเป็นสื่อที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเพราะนิทานเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน นิทานแต่ละเรื่องจัดเป็นสิ่งที่เร้าที่ตีที่ตีในการฝึกให้เด็กคิด เพราะเนื้อเรื่องจากนิทานซึ่งครูเล่าที่มีการถามนำเด็กให้เกิดการคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ทบทวนความเข้าใจของตนเอง และพยายามคิดเพื่อจะหาคำตอบมาตอบคำถามของครูให้ได้ นอกจากนี้การใช้คำถามเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งของการสอน ซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการสื่อสารกับผู้เรียนและจุดประกายไปสู่คำถามอื่นหรือความสนใจในการค้นคว้าหาคำตอบที่ถูกต้อง รวมทั้งทำให้โอกาสผู้เรียนได้พูดถึงความคิดและลงมือกระทำตามความคิดของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาขณะที่ครูเล่านิทานให้เด็กฟัง และใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดตาม และใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กคิดแก้ปัญหา ค้นหาคำตอบ จากสถานการณ์ในนิทาน นอกจากนี้การใช้นิทานประกอบกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จะทำให้เด็กได้เรียนรู้การแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติจากวัสดุ อุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ การใช้นิทานร่วมกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ย่อมส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจเรียนรู้คำถามหรือปัญหาจากนิทานนำไปสู่การวางแผนตัดสินใจ ค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหา เด็กได้คิดอย่างหลากหลายในการลงมือประดิษฐ์ทั้งการออกแบบเลือกวัสดุ หรือหาวัสดุอุปกรณ์ทดแทนเมื่อขาดวัสดุที่ต้องการเพื่อให้ผลงานประดิษฐ์นั้นมีความ

สมบูรณ์ จึงต้องใช้ความสามารถที่หลากหลายในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ เมื่อนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยจะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านอื่นๆ ของเด็กต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิงที่มีอายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Porpositive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กในห้องเรียนที่สุ่มได้เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อให้เด็กรู้สึกมีความมั่นใจและกล้าแสดงพฤติกรรมในการแก้ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมจากนิทาน
2. ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วัดก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. ดำเนินการทดลองกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ประกอบการเล่นิทาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 24 แผน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ พุธ และศุกร์ วันละประมาณ 45 นาที ในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์เวลา 10.00 - 10.45 น.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์
2. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ประกอบการเล่นนิทานการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายสถานการณ์ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับความสามารถในการแก้ปัญหารายสถานการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ก่อนและหลังการทดลอง

สถานการณ์	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับความสามารถ	\bar{X}	S.D	ระดับความสามารถ
การทำตุ๊กตาคน	2.38	1.41	พอใช้	5.00	0.71	ดีมาก
การพับเสื้อ	1.54	0.00	พอใช้	3.29	0.71	ดีมาก
การทำเครื่องดนตรี	1.42	0.71	พอใช้	3.17	1.41	ดีมาก
การทำหน้ากากสวมหัว	1.17	0.71	พอใช้	2.96	0.00	ดีมาก
การทำแจกันดอกไม้	2.50	1.41	พอใช้	5.29	0.71	ดีมาก
การทำกระปุกออมสิน	2.21	0.00		4.88	0.71	ดีมาก
การทำตะกร้าใส่ของ (เปเปอร์มาเช่)	1.33	0.71	พอใช้	2.88	0.71	ดีมาก
การทำการ์ดวันแม่	2.33	1.41		5.38	1.41	ดีมาก
รวม	14.88	6.36	พอใช้	32.85	6.37	ดีมาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 ปรากฏว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 คะแนน และ 32.85 คะแนน ตามลำดับ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.36 และ 6.37 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบการเล่นนิทานมีความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนการทดลองอยู่ในระดับพอใช้และหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ก่อนและหลังการทดลองปรากฏดังตาราง 2 จากตาราง 2 แสดงหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ ความสามารถในการแก้ปัญหของเด็ก

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์

ความสามารถในการแก้ปัญหา	n	\bar{X}	S.D	\bar{X}_{diff}	t
ก่อนการทดลอง	24	14.88	6.36		
หลังการทดลอง	24	32.85	6.37	17.97	19.09

$$t_{0.01,23} = 2.499$$

ปฐมวัยมีผลต่างเฉลี่ย เท่ากับ 17.97 คะแนนซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ด้วยความมั่นใจ 95%

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ มีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 คะแนน และ 32.85 คะแนน ตามลำดับ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.36 และ 6.37 ตามลำดับ โดยความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนทดลองอยู่ในระดับพอใช้และหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก

2. การเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของ

เด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์

ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายแยกเป็นรายข้อได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปประดิษฐ์ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนทดลอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กปฐมวัยชื่นชอบสามารถสร้างจินตนาการมากมาย นิทานจะช่วยเป็นสื่อให้เด็กปรับตัวและเตรียมรับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ดี ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541 : 11-12) ได้กล่าวถึงการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยว่าการเล่นิทาน มีอิทธิพลต่อเด็กและเป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจเด็กมากขึ้น และจิราภรณ์ ส่องแสง (2550 : 49) กล่าวว่าการเล่นิทานให้เด็กฟังจะเป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจเด็กมากขึ้น นอกจากนี้เนื้อเรื่องจากนิทานที่ครูเล่าซึ่งกำหนดเป็นสถานการณ์ปัญหาให้กับตัวละครเมื่อเด็กฟังนิทานเด็กจะคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดเป็นปัญหาเพื่อทำกิจกรรมศิลปประดิษฐ์โดยสถานการณ์ปัญหาจากการประดิษฐ์สิ่งต่างๆจะทำให้เด็กปฐมวัยที่ฟังนิทานต้องใช้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ว่าจะต้องทำอะไรผลงานจึงจะสำเร็จ นอกจากนั้นการนำนิทานมาใช้ในกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นสิ่งกระตุ้นทำทายเด็กจะจินตนาการตามเนื้อเรื่องนิทานและแก้ปัญหาจากสถานการณ์เงื่อนไขในการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ขณะเดียวกันก็จะพบปัญหาจากเงื่อนไขสถานการณ์จริงที่ต้องประสบกับการขาดวัสดุอุปกรณ์เพื่อประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เช่น นิทานเรื่องสร้อยแสนสวย เงื่อนไขของสถานการณ์ในนิทานคือสร้อยลูกบิดของเจ้าหญิงขาด เด็กๆจะต้องทำสร้อยใหม่ให้กับเจ้าหญิงโดยที่แต่ละตะกร้ามีอุปกรณ์ไม่ครบ ระยะเวลาเด็กจะไม่ทำและบอกร้อยไม่ได้เพราะไม่มีเชือกบ้าง ลูกบิดบ้าง แต่เด็กก็สามารถแก้ปัญหาได้โดยที่เดินไปค้นหาอุปกรณ์จากตะกร้าต่างๆจนครบ แต่มีเด็กบางคนได้ทำสร้อยแบบใหม่โดยนำเชือกมาร้อยหลอดดูดเพื่อเป็นสร้อยให้กับเจ้าหญิง เด็กๆ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน เพราะต้องการช่วยเจ้าหญิง จากนิทานที่ครูเล่าให้เด็กฟังเป็นนิทานที่มีสถานการณ์ปัญหา เมื่อเด็กฟังนิทานแล้วสามารถคิด ตัดสินใจจากสถานการณ์และแก้ปัญหา การเล่านิทานในรูปแบบนี้เป็นการฝึกให้เด็กปฐมวัยได้แก้ปัญหาไปโดยไม่รู้ตัว สอดคล้องกับ นภาพย สิริกรกาญจนา (2553 : 82 - 84) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย และอภิรดี ศรีนวล (2547: 65) ที่ศึกษาความสามารถของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานฉงน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานเด็กจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นเนื่องจากเนื้อเรื่องในนิทานจะทำให้เด็กจดจำสถานการณ์ต่างๆ ได้รับประสบการณ์ในการคิด วิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้นเมื่อครูจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ในขณะที่ครูจัดกิจกรรมได้สอดแทรกสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจึงทำให้เด็กมีทักษะการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น ช่วยส่งเสริมการพัฒนาการแก้ปัญหาได้ดีและเหมาะสมกับวัยสอดคล้องกับบรูนิง (Bruning, 1983:113 - 114 อ้างถึงในอภิรดี ศรีนวล, 2547: 85) กล่าวว่า เด็กจะแก้ปัญหาได้ดีถ้าเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่สัมพันธ์กับกฎเกณฑ์และหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว นอกจากนั้น

ความสามารถในการแก้ปัญหา นั้น เด็กมุ่งหาวิธีการที่สามารถใช้ในการแก้ไขอุปสรรคหรือสถานการณ์ยุ่งยากที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมีจุดมุ่งหมายประการเดียวในการแก้ปัญหานั้นเอง เป็นการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองไม่มีความสับสนยุ่งยากในการคิดการแก้ปัญหาตนเองมีความง่ายในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งทำให้เด็กสามารถแสดงความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วและการคิดแก้ปัญหาที่หลากหลาย

ดังนั้นการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ จึงส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสนใจที่จะ ดู ฟัง และคิดเชื่อมโยงเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยกิจกรรมที่กำหนดทำให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาแก้ปัญหาเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ประกอบการเล่านิทาน จึงมีความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเองสูงขึ้นหลังจากการทดลอง

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์เด็กทุกคนได้ลงมือทำกิจกรรมแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด ครูมีบทบาทกระตุ้นให้เด็กได้คิด ช่วยจูงใจให้เด็กสนใจร่วมกิจกรรม เด็กมีอิสระในการเลือก ตัดสินใจแก้ปัญหาทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ผ่อนคลาย และมีการสรุป แลก เปลี่ยนความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามนำเป็นการสะท้อนข้อมูลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สามารถทำให้เด็กได้รับความรู้ในการแก้ปัญหาและนำไปประสบการณ์ไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันดังที่ไวโกตสกี (Vygotsky) ได้กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้และความสามารถในการแก้ปัญหา จะเกิดขึ้นในสถานะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทาย หรือสถานการณ์ที่กระตุ้นทำให้เกิดความคิด ครูมีหน้าที่จัดเตรียมสภาพแวดล้อมหรือสถานะให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ และฝึกให้เด็กมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่หรือร่วมกันคิดกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่าจะทำให้เด็กสามารถแก้ปัญหานั้นได้

ซึ่งทีศนา แชมมณี (2544 : 67) กล่าวว่าเด็กเกิดกระบวนการคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เด็กก็จะสามารถเรียนรู้การแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล (2547 : 56) กล่าวว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ควรเริ่มต้นด้วยการค้นหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามต้องการมีการร่วมปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม ครูมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กได้ทบทวนประสบการณ์เดิม เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิดและปฏิบัติกิจกรรม มีความเป็นอิสระในการคิดเพื่อที่จะแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ประกอบนิทาน จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการแก้ปัญหา เช่น กิจกรรมกลองจิ้ง ขึ้นนำโดยครูกระตุ้นความสนใจโดยการเล่านิทาน เรื่องกลองจิ้ง โดยมีสถานการณ์เงื่อนไขคือทำกลองไปแทนกลองของน้องปอที่ทำจากกระดาษที่ไม่กี่ครั้งก็ขาด ขึ้นดำเนินกิจกรรม โดยครูแนะนำอุปกรณ์และใช้คำถาม “ถ้าเด็ก ๆ เป็นน้องปอเด็ก ๆ จะทำกลองอย่างไรให้กลองตีได้นาน ๆ” ขึ้นสรุป เด็ก ๆ นำเสนอผลงาน ครูใช้คำถาม “เด็ก ๆ เลือกใช้อะไรบ้างในการสร้างผลงาน” และ “เด็ก ๆ มีวิธีการอย่างไรในการ ทำกลอง” จาก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้เด็กได้รับประสบการณ์จากเพื่อนๆ เพราะมีการนำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆมาประดิษฐ์ กลองอย่างหลากหลาย เช่น ใช้พลาสติกมาปิดที่หน้ากลอง สังกะสีเพื่อให้เหมือนกลอง ใช้ไม้ตีที่ขูดพลาสติกเพื่อให้ เกิดเสียงดังบางคนใช้หนังยางเส้นใหญ่มาวางที่ปากกลอง สังกะสีแล้วตีให้เกิดเสียงเป็นต้น เด็ก ๆ ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการ นำเสนอผลงานของเพื่อนๆ และข้อคิดเห็นที่ครูเสนอแนะเพิ่มเติม

ดังนั้นการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะ ประดิษฐ์จึงช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เด็กรู้จักเชื่อมโยงเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ที่เป็น

ปัญหาในการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ โดยใช้ประสบการณ์การเรียนรู้มาแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ประกอบการเล่านิทาน มีกระบวนการสำคัญที่ครูเป็นผู้ กระตุ้นการเรียนรู้และการแก้ปัญหาตลอดการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์จึงทำให้ เด็กมีความกระตือรือร้นในการคิดและแสดงพฤติกรรม การแก้ปัญหา เป็นการฝึกฝนประสบการณ์การแก้ปัญหาให้กับ เด็กสามารถนำพฤติกรรมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองมาใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก ได้ เป็นการวางรากฐานในการแก้ปัญหาต่างๆ ในอนาคต ให้กับเด็ก จึงส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหา ของตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. การจัดกิจกรรมที่นำด้วยนิทานแล้วตามด้วย กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ แสดงออกในความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ ต่างๆ กับสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย และแก้ปัญหากับ สถานการณ์ปัญหาจากนิทานประกอบกิจกรรมศิลปะ ประดิษฐ์ที่มีเงื่อนไขที่เป็นปัญหาหรือขาดวัสดุต่างๆที่จะ นำมาประดิษฐ์ สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ทำให้ เด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจและกระตือรือร้นเป็น อย่างดี

2. การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบศิลปะ ประดิษฐ์ พบว่าเนื้อเรื่องของนิทาน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เด็ก ค้นเคย รวมถึงสถานการณ์ปัญหาจากนิทานที่ครูเล่าเป็น ตัวกระตุ้นให้เด็กมีความพยายามในการแสดงออกถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาเมื่อพบกับสถานการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมเด็กได้ร่วมคิดแก้ปัญหากับเพื่อนโดยการพูดคุย ชักถาม เมื่อประสบกับปัญหาต่างๆ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ขณะปฏิบัติกิจกรรมมีการลองผิดลองถูก ครู มีบทบาทในการกระตุ้นเด็กเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการแก้ปัญหา

4. การจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะ ประดิษฐ์นอกจากจะพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาแล้ว เด็กยังได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อกับสายตา ด้านอารมณ์จิตใจ เด็กมีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน ความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านสังคมจากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกิจกรรม และการช่วยเหลือแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ต้องให้อิสระเด็กได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาอย่างอิสระ และคำนึงถึงความพร้อมของเด็กปฐมวัย ที่มีช่วงความสนใจสั้น ควรให้กำลังใจเด็กเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการคิดและแสดงออก

2. ครูต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไม่บังคับกดดันให้เด็กเกิดความเครียดจัดสภาพแวดล้อมและวัสดุอุปกรณ์ให้หลากหลายเพียงพอ

3. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบศิลปะประดิษฐ์ควรมีความยืดหยุ่นขึ้นอยู่กับกิจกรรม ควรจัดเวลาให้เหมาะสม เด็กได้ดำเนินจนสิ้นสุดกิจกรรม และกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ควรมีเงื่อนไขในการประดิษฐ์ที่หลากหลายเพื่อไม่ให้เด็กเบื่อ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546) **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, เมษายน). การเล่นิทาน. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 2(2):10-19.
- (2545). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- จิราภรณ์ สองแสง. (2550). **ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย**. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา แชมมณี. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ : มาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- ธีรภรณ์ ภัคดี. (2550). **ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องน้ำ ตามโครงการพระราชดำริที่มีต่อการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย**. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภาพิช สิริกรกาญจนนา. (2553). **ผลของการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย**. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). **ศิลปะศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2536). "ศิลปะและลูกก่อนวัยเรียน" รวมบทวิจารณ์และทฤษฎีทางศิลปะ **ศิลปะทรรศน์** กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- (2526). **ศิลปะศึกษา**. กรุงเทพฯ: วิมลวารสาร.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545). **การวัดและการประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิรดี สีนวล. (2547) . **ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานจน**. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.